

Besluitvormingsnotitie producten integraal programmeren

17 oktober 2023

Integraal programmeren op regionale schaal, is een intensieve samenwerking van ten minste provincies, gemeenten, netbeheerders en het Rijk. Omdat producten ook doorwerkingen kennen naar andere beleidsvelden en tussen regio's of schaalniveaus (lokaal-regionaal-nationaal) zijn alle partijen altijd betrokken bij besluitvorming.

Op regionaal schaalniveau speelt de provinciale energyboard een centrale rol in de besluitvorming. In de energyboard zijn in ieder geval gemeenten, netbeheerders en de provincie vertegenwoordigd. Elke provincie heeft inmiddels (september 2023) een energyboard ingericht. In de energyboard worden besluiten voorbereid en voorbesproken. Besluitvorming zelf vindt vervolgens plaats bij verantwoordelijke partijen.

Interprovinciaal Overleg (IPO), VNG en Netbeheer Nederland (NBNL) spannen zich in om te zorgen dat het besluitvormingsproces in iedere provincie zo goed als mogelijk wordt doorlopen. Hierbij geldt in het algemeen: hoe sturender de inhoud van het product, hoe meer een grotere betrokkenheid van gemeenten er voor de hand ligt.

Als voorbeeld: wanneer geconstateerd wordt dat een partij – bijvoorbeeld gemeenten - onvoldoende betrokken wordt dan zullen IPO en VNG gezamenlijk het gesprek aangaan met de desbetreffende partijen. Dit geldt ook voor betrokkenheid en manier van samenwerken van alle partijen in de energyboard.

In de tabel op de volgende pagina is de besluitvorming per product van het integraal programmeren op regionaal schaalniveau nader uitgewerkt.

Samenvatting besluitvorming per product				
	Plan van aanpak tweede ronde (voorheen startnotitie)	Energievisie (incl. afwegingskader)	Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) 2.0	Uitvoerings-aanpak
Algemene toelichting	Onderlinge procesafspraken waarop gedurende het regionaal programmeren op teruggevallen kan worden. Mede daarom breed draagvlak wenselijk.	Bouwstenen voor een energievisie geeft beschrijving van product en uitwerkingsopties. Overheden borgen doorvertaling vervolgens naar omgevingsbeleid. Netbeheerders richting Investeringsplan (IP) proces.	Maatschappelijk prioritaire projecten binnen de provincie. Volgt uit energievisie en is uitvoeringsgericht. Overheden borgen doorvertaling vervolgens naar omgevingsbeleid. Netbeheerders richting IP proces	Afspraken en aanpak over uitvoering.
Besluit-voorbereiding in energyboard	In de energyboard worden alle producten (aanpak 2 ^{de} ronde, energievisie, afwegingskader, pMIEK 2.0 en uitvoeringsaanpak) besproken. Doel is afstemming en overeenstemming over werkwijze en producten te bewerkstelligen. In de energyboard wordt de definitieve keuze gemaakt over vaststelling per product.			
Besluitvorming door gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • Advies via vertegenwoordiging in energyboard • Het verdient de sterke aanbeveling om ook vast te stellen door Burgemeester & Wethouders (B&W), tenzij colleges dit niet nodig vinden (dit kan bijvoorbeeld door gemeenten in energyboard worden aangegeven) 	<ul style="list-style-type: none"> • Advies via vertegenwoordiging in energyboard • Consultatie B&W 	<ul style="list-style-type: none"> • Advies via vertegenwoordiging in energyboard • Consultatie B&W 	Besluitvorming afhankelijk van type afspraken en betrokken partijen.
Besluitvorming door provincies	Tenminste vaststelling door Gedeputeerde Staten, na overleg in energyboard	<ul style="list-style-type: none"> • Advies via vertegenwoordiging in energyboard • Tenminste vaststelling door Gedeputeerde Staten • Het verdient de sterke aanbeveling om ook vast te stellen door Provinciale Staten (vanwege de ruimtelijke aspecten) 	Tenminste vaststelling door Gedeputeerde Staten, na overleg in energyboard	
Besluitvorming netbeheerders	Vaststelling landelijke en regionale netbeheerders	Advies via energyboard	Bevestiging pMIEK aan Gedeputeerde Staten middels brief.	
Besluitvorming door ministeries	Advies via energyboard	Advies via energyboard	Advies via energyboard	

Routes voor besluitvorming bij provincies en gemeenten

Naast het advies in de samenvatting besluitvorming per product toont de onderstaande tabel alle mogelijke opties voor besluitvorming door gemeenten en provincies. Welke optie voor besluitvorming het best past is afhankelijk van het type product en de mate van betrokkenheid van gemeenten.

De opties verschillen daarnaast in doorlooptijd (benodigde tijd voor vaststelling), belasting van de ambtelijke organisaties (hoeveelheid ambtelijk werk) en het risico op uiteenlopen (risico op verschillende resultaten uit de besluitvorming door niet-vaststellen, moties, amendementen, etc.).

Overzicht van alle mogelijke opties voor besluitvorming door gemeenten en provincies					
	1. Provinciale Staten + raden	2. Gedeputeerde Staten + alle B&W's	3. Provinciale Staten, na consultatie raden	4. Gedeputeerde Staten, na consultatie B&W's	5. Gedeputeerde Staten en of Provinciale Staten, zonder consultatie gemeenten
Betrokkenheid en commitment	Zeergroot	Groot	Groot	Redelijk	Klein – grote risico's bij doorwerking van producten richting gemeentelijke uitvoering.
Doorlooptijd besluitvorming	+/- 3-6 maanden	+/- 2-3 maanden	+/- 3-4 maanden	+/- 2-3 maanden	+/- 1-2 maanden
Belasting ambtelijke organisaties	Zeergroot	Groot	Groot	Gemiddeld	Klein
Risico op uiteenlopen	Zeergroot	Groot	Beperkt	Beperkt	Beperkt

Uitgebreide toelichting besluitvorming per product

Product	Plan van aanpak tweede ronde (voorheen startnotie)
Korte omschrijving	Het plan van aanpak tweede ronde beschrijft de procesafspraken voor de volgende ronde van regionaal programmeren waarin, in ieder geval een energievisie en pMIEK 2.0 worden opgesteld. Het plan van aanpak tweede ronde beschrijft hoe het proces loopt en de partners betrokken zijn bij de verschillende stappen.
Voorstel besluitvorming	Omdat het plan van aanpak tweede ronde de procesafspraken bevat is het cruciaal dat alle partners achter de proces aanpak staan. Dat betekent dat het document wordt voorbesproken in de energyboard en wij raden sterk aan dat het wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten, B&W, netbeheerders. Ministeries geven via de energyboard advies. Zo ontstaat er commitment en verbondenheid met het proces, los van het inhoudelijke gesprek.

Product	Energievisie (inclusief afwegingskader)
Korte omschrijving	<p>De energievisie geeft inzicht in de gewenste energievraag en -aanbod ontwikkeling binnen de provincie/regio. Het kan leidende principes bevatten op basis waarvan keuzes binnen een provincie/regio worden gemaakt. In een steviger versie van de energievisie kunnen ook structurerende keuzes worden gemaakt. Provincies Noord-Holland en Zuid-Holland hebben in de eerste ronde al energievisies opgeleverd waaruit inspiratie uitgehaald kan worden.</p> <p>Op 26 september leverde de landelijke Werkgroep Integraal Programmeren (WIP) het document 'Bouwstenen voor een Energievisie' op.</p> <p>Het afwegingskader beschrijft hoe een energieproject pMIEK status kan krijgen. Het geeft daarbij aan welke "spelregels" gelden voor de selectie van projecten. Het heeft de sterke voorkeur dat er een landelijk afwegingskader wordt gehanteerd voor pMIEK om uniformiteit tussen pMIEKs te creëren en zo de vergelijkbaarheid tussen regionale projecten te vergroten. In het najaar van 2023 verkent de WIP samen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en in nauw contact met de regio's of er een landelijk afwegingskader opgesteld kan worden.</p>
Voorstel besluitvorming	<p>Gezien de reikwijdte en doorwerking van de energievisie is het wenselijk dat er politieke besluitvorming plaatsvindt. Dit ook naar analogie van soortgelijke producten (zoals ruimtelijke visies). Het product is immers pas effectief als er doorwerking plaatsvindt naar ander beleid. Het voorstel is om de energievisie gezamenlijk te ontwikkelen, te bespreken in de energyboard en het verdient de sterke aanbeveling om vast te laten stellen door Provinciale Staten na consultatie met B&W in de regio/provincie.</p>

Product	pMIEK 2.0
Omschrijving	<p>De pMIEK is een lijst van maatschappelijk prioritaire energie-infrastructuur (uitbreidings)projecten op provinciale schaal. Energie-infrastructuur is hier breed gedefinieerd. Het kan onder andere gaan om onderstations (transformatie stations tussen spanningsniveaus), grootschalige opslag, waterstof-, warmte- en gasprojecten en om conversielocaties.</p> <p>In het najaar van 2023 werkt de WIP samen met het ministerie van EZK aan een handleiding MIEK (voor zowel nationale als provinciale MIEK).</p>
Voorstel besluitvorming	<p>De pMIEK kan gezien worden als de uitvoering van de energievisie door Gedeputeerde Staten. Voorstel is daarom dat kan worden volstaan met voorbespreking in de energyboard en vervolgens een besluit van Gedeputeerde Staten, na consultatie met B&W's en in afstemming met de netbeheerders. Netbeheerders bevestigen pMIEK projecten aan Gedeputeerde Staten middels een brief.</p> <p>Provincies en gemeenten borgen een goede doorvertaling van de pMIEK naar omgevingsbeleid met de bijbehorende doorwerking richting elkaar.</p> <p>Na vaststelling van pMIEK wordt een landelijk bestuurlijk overleg georganiseerd om eventueel pMIEK projecten voor te dragen voor nMIEK status. Dit wordt nader uitgewerkt in bovengenoemde handleiding MIEK.</p>

Product	Uitvoeringsaanpak
Omschrijving	<p>De WIP verkent samen met provincies, gemeenten en netbeheerders het product uitvoeringsaanpak. Mogelijk is het wenselijk om deze op te stellen om zo afspraken te maken over grondlocaties, bestemmingsplan wijzigingen en vergunningverlening van pMIEK (of andere energie-infrastructuur) projecten.</p>
Voorstel besluitvorming	<p>Besluitvorming zal afhankelijk zijn van het beoogde type afspraken en de betrokken partijen.</p>

Product	Investeringsplan netbeheerders
Omschrijving	<p>In het IP beschrijft de netbeheerder zijn uitbreidings- en vervangingsinvesteringen voor de elektriciteits- en gasnetten. Het IP bevat geen onderhouds- en vervangingsprojecten en heeft een ondergrens. Kleinere projecten worden alleen geclusterd/in bulk genoemd en niet individueel beschreven.</p> <p>Netbeheerders hebben een eigen mandaat en verantwoordelijkheid om investeringsbeslissingen te nemen en het IP op te stellen – net als overheden een eigen mandaat hebben op ruimtelijke ordening. Daarbij houden netbeheerders o.a. rekening met het totaal portfolio van projecten, veiligheid en leveringszekerheid.</p> <p>De pMIEK bevat projecten voor elektriciteit, groen gas, waterstof en warmte, die doorwerken in investeringsplannen (infrastructuur voor elektriciteit en methaan) en investeringsbesluiten (infrastructuur voor waterstof en warmte) van netbeheerders.</p> <p>Netbeheerders nemen de pMIEK projecten altijd mee. Voor elektriciteitsprojecten geldt hier ook een wettelijke verplichting, voor de andere energiedragers is de intentie om dat vergelijkbaar te doen maar wordt dat nog nader uitgewerkt.</p> <p>Bij de prioritering in het IP krijgen de pMIEK projecten een voorrangstatus/ extra waarde toegekend. Er is sprake van gebalanceerde prioriteit omdat ook met technische en praktische aspecten rekening wordt gehouden.</p> <p>In de toelichting van het IP lichten netbeheerders toe hoe ze tot bepaalde keuzes zijn gekomen. De Autoriteit Consument & Markt (ACM) toetst de investeringsplannen van de netbeheerders.</p> <p>Daarnaast is de interbestuurlijke afspraak dat netbeheerders richting de consultatie van het IP regio's meenemen in hoe de prioritering heeft doorgewerkt naar het IP.</p>

Dit document is opgesteld door de interbestuurlijke Werkgroep Integraal Programmeren in september 2023. Voor vragen neem contact op met m.g.vermeulen@minezk.nl.

Rijksoverheid

